

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра освітології та психолого-педагогічних наук

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Наталія ВІННІКОВА

«*Листо*» 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОГО ВИХОВАННЯ»

для аспірантів

спеціальності	011 Освітні, педагогічні науки
освітнього рівня третього	(освітньо-наукового)
освітньо-наукової програми	Освітні, педагогічні науки

Розробники:

Желанова Вікторія В'ячеславівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

Викладачі:

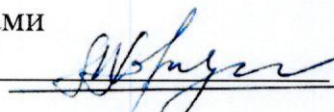
Желанова Вікторія В'ячеславівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти.

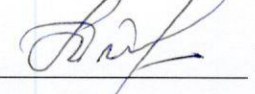
Протокол від 07 лютого 2024 р. № 2.

Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Освітні, педагогічні науки»
« 07 » 02 2024 р.

Гарант освітньо-наукової програми
«Освітні, педагогічні науки» Людмила ХОРУЖА

Робочу програму перевірено
« 15 » 02 2024 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано

на 20 /20 _____ (Хоружа Л.Л.), « ___ » _____ 20__ р., протокол № _____
на 20 /20 _____ (Хоружа Л.Л.), « ___ » _____ 20__ р., протокол № _____
на 20 /20 _____ (Хоружа Л.Л.), « ___ » _____ 20__ р., протокол № _____
на 20 /20 _____ (Хоружа Л.Л.), « ___ » _____ 20__ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Теоретичні і методичні засади сучасного виховання		
Вид дисципліни	Вибірковий блок «теорія та методика виховання»	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Рік навчання	2	
Семестр	4	4
Кількість змістових модулів з розподілом	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Самостійна робота	80	104
Семестровий контроль	Залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – формування знань та уявлень щодо сучасного тлумачення процесу виховання у його філософському, аксіологічному, соціокультурному, психологічному вимірах; готовності реалізовувати виховний процес в закладах освіти різного рівня на засаді сучасних інноваційних виховних технологій.

Завдання навчальної дисципліни сприяти формуванню:

- *інтегральної компетентності*, що полягає у здатності на основі концептуальних методологічних підходів здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів і конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у виховній діяльності з урахуванням викликів сьогодення в Україні та світі, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
- загальних та фахових компетентностей, що ґрунтуються на*
- здатності розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу (ЗК1);
- здатності до розуміння сучасної методології освіти; здатність до застосування методів наукового пізнання; проведення науково-дослідної діяльності; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективне висвітлення та поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій, аналізу міждисциплінарних явищ та процесів (ЗК2);
- здатності до аналізу інформації з різних джерел, користування бібліотечними фондами (традиційними і електронними); професійне володіння основними методами, способами і засобами набуття, зберігання, обробки інформації; створення презентацій та ефективне використання мультимедійних технологій, програмного забезпечення для виконання науково-дослідницьких завдань (ЗК4);
- здатності оперувати науковою термінологією педагогічної науки та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність,

взаємозв'язок та цілісність педагогічних явищ і процесів, багатогранність практичної спрямованості педагогіки; орієнтуватися у сучасній нормативно-правовій базі розвитку освіти, тенденціях освітньої політики в Україні; розглядати педагогічні явища, розвиток освіти та науки у їх історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення педагогічних проблем у зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати та продукувати інноваційний педагогічний досвід у власному науковому дослідженні; досягати наукових результатів, які створюють нові знання, зокрема у міждисциплінарних напрямках (СК1);

- психологічній готовності до наукової діяльності, розвиток наукового мислення; здатність володіти знаннями про закономірності філогенезу та онтогенезу людини на різних вікових етапах, про розвиток психічних процесів людини; до емоційної саморегуляції, розвитку вольових якостей, самоорганізації та самоактуалізації; самоаналізу результатів наукової діяльності; виявлення креативних здібностей самостійно виявляти, ставити та розв'язувати задачі дослідницького характеру; дотримання етичних принципів роботи в системі «людина – людина»; виявлення емпатії, поваги до індивідуальних особливостей інших людей (СК3);

- здатності проводити моніторинг власних наукових результатів; володіти діагностичним інструментарієм оцінки результатів експериментальної роботи; будувати індивідуальну траєкторію власного розвитку та кожного суб'єкта педагогічної діяльності; оцінювати наукову і практичну цінність завдань, які вирішуються у власному педагогічному дослідженні; здійснювати проектну діяльність на засадах лідерства (СК4);

- здатності до суб'єкт-суб'єктної взаємодії, ефективної комунікації, презентації наукових доробків та ідей, володіння науковим стилем викладу матеріалу дослідження; до участі у різних видах наукового спілкування; встановлення продуктивних зв'язків з людьми щодо обміну досвідом (емоційним, соціальним, практичним тощо) (СК5);

- здатності до вивчення та модернізації існуючих вихованих систем та технологій, розуміння процесів становлення особистості у процесі виховання і самовиховання; до аналізу соціокультурного середовища, проблем виховання особистості на різних вікових етапах; здійснювати ціннісно-смісловий підхід до виховання дітей і молоді (СК8)

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

РН 1 Критично мислити, розумітися в широкому колі філософсько-світоглядних питань, використовувати набутий особистісно-професійний досвід для вирішення наукових та фахових завдань; аналізувати міждисциплінарні явища і процеси; реалізувати власний аксіологічний та науковий потенціал.

РН 2 Застосовувати методи наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробляти та впроваджувати науково-дослідницькі та інноваційні проекти, здійснювати наукове дослідження й інтерпретувати його результати, ефективного висвітлювати, поширювати знання щодо наукових досліджень.

РН 3 Розуміти та використовувати положення нормативно-правової бази сфери вищої освіти і дотримуватись норм наукової етики під час дослідницької та викладацької діяльності.

РН 4 Використовувати зарубіжний досвід при реалізації завдань власного дослідження, використовувати іншомовні інформаційні ресурси, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз, самостійно готувати наукові публікації до зарубіжних видань та брати участь у міжнародних наукових проектах.

РН 6 Реалізовувати професійну та науково-дослідну діяльність на основі знань про сучасні технології у галузі освітніх, педагогічних наук.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Розподіл годин за видами робіт				
		Аудиторні				
		Усього	Лекцій	Семінар. заняття	Модульний контроль	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади сучасного виховання						
	Тенденції, пріоритети й проблеми сучасного виховання в Україні у контексті викликів сьогодення.					
	Методологічні засади сучасного виховання Науковий апарат теорії і методики виховання.					
	Виховна компетентність сучасного вчителя ЗСО і викладача ЗВО. Рефлексія власних професійно-особистісних якостей.					
	Огляд проблематики сучасних дисертаційних робіт зі спеціальності 011 (вибірковий блок «Теорія і методика виховання»).					
	Модульний контроль 1,2					
	Разом					
Змістовий модуль II. Методичні засади сучасного виховання						
	Вікові особливості учнів та студентів як суб'єктів виховання в закладах освіти різних рівнів.					
	Сучасні інноваційні технології виховання.					
	Концептуальна модель виховання в сучасному закладі освіти.					
	Модульний контроль 3,4					
	Разом					
	Усього					

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Розподіл годин за видами робіт				
		Аудиторні				
		Усього	Лекцій	Семінар. заняття	Модульний контроль	Самостійна робота
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади сучасного виховання						
	Тенденції, пріоритети й проблеми сучасного виховання в Україні у контексті викликів сьогодення.					
	Методологічні засади сучасного виховання Науковий апарат теорії і методики виховання.					
	Виховна компетентність сучасного вчителя ЗСО і викладача ЗВО. Рефлексія власних професійно-особистісних якостей.					
	Огляд проблематики сучасних дисертаційних робіт зі спеціальності 011 (вибірковий блок «Теорія і методика виховання»).					
	Разом					
Змістовий модуль II. Методичні засади сучасного виховання						
	Вікові особливості учнів та студентів як суб'єктів виховання в закладах освіти різних рівнів.					
	Сучасні інноваційні технології виховання.					
	Концептуальна модель виховання в сучасному закладі освіти.					
	Разом					
	Усього					

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні засади сучасного виховання.

Лекція 1. Тенденції, пріоритети й проблеми сучасного виховання в Україні у контексті викликів сьогодення.

Соціально-економічні детермінанти сучасного виховання в Україні. Тенденції й пріоритети системи виховання в Україні: глобальні соціокультурні виміри, аксіологізація, людиноцентризм, психологізація та травмоінформованість сучасного виховання.

Основні поняття теми: трансгресивність сучасного суспільства, глобалізація, соціокультурність виховання, виховні цінності, людиноцентризм.

Семінарське заняття 1. Нормативно-правовий супровід сучасного виховання у державному та корпоративному вимірах.

Лекція 2,3. Методологічні засади сучасного виховання. Науковий апарат теорії і методики виховання.

Сучасні наукові парадигми та підходи, на яких ґрунтується сучасне виховання. Їх суголосність з рівнями методології. Закономірності та принципи виховання. Об'єкт і предмет, мета, завдання, категоріальний апарат сучасної теорії і методики виховання. Їх інтеграція та міждисциплінарний характер, напрями і галузі.

Основні поняття теми: виховані парадигми та підходи, закономірності та принципи виховання, науковий апарат теорії і методики виховання, міждисциплінарність виховного процесу.

Семінарське заняття 2. Теоретико-методологічні засади сучасного виховання.

Лекція 4. Виховна компетентність сучасного вчителя ЗСО і викладача ЗВО: сутність і структура. Рефлексія власних професійно-особистісних якостей.

Структура виховної компетентності вчителя ЗСО та викладача ЗВО за структурно-діяльнісною ознакою. Структура виховної компетентності вчителя ЗСО та викладача ЗВО як сукупності певних її типів. Трирівнева структура виховної компетентності. Узагальнена структура виховної компетентності викладача ЗВО.

Основні поняття теми: компетентнісний підхід, компетенція, компетентність, виховна компетентність викладача ЗВО та її структура, виховна компетентність вчителя ЗСО та її структура.

Семінарське заняття 3. Сутність і структура виховної компетентності вчителя ЗСО і викладача ЗВО.

Лекція 5. Огляд проблематики сучасних дисертаційних робіт зі спеціальності 011 (вибірковий блок «Теорія і методика виховання»).

Лекція-дискусія щодо розгляду дисертаційних робіт з сучасних проблем виховання.

Семінарське заняття 4. Презентація проблеми власної дисертаційної роботи.

Змістовий модуль II. Методичні засади сучасного виховання

Лекція 6. Вікові особливості учнів та студентів як суб'єктів виховання в закладах освіти різних рівнів.

Особливості виховання молодших школярів, підлітків, юнацтва, студентської молоді.

Основні поняття теми: соціальна ситуація розвитку, новоутворення й провідна діяльність як чинники виховання.

Семінарське заняття 5. Аналіз власної дисертації у контексті вікових особливостей суб'єкта дослідження.

Лекція 7. Сучасні інноваційні технології виховання.

Реалізація технологічного підходу в сучасному вихованні. Критерії технологічності. Сутність і структура виховної технології. Інструментальна складова технології. Огляд сучасних виховних технологій.

Основні поняття теми: технологічний підхід, технологія, виховна технологія.

Семінарське заняття 6, 7. Проектування виховних технологій різної спрямованості.

Лекція 8. Концептуальна модель виховання в сучасному закладі освіти.

Моделювання процесу виховання. Характеристика концептуально-прогностичної моделі виховання у структурному й динамічному вимірах.

Основні поняття теми: моделювання, логіка моделювання.

Семінарське заняття 8. Обґрунтування й розробка моделі досліджуваного в дисертаційній роботі предмета.

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності аспірантів	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
			Кільк. одиниць до	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць до	Макс. кількість балів за вид
	Відвідування лекцій					
	Відвідування семінарських занять					
	Виконання завдань для самостійної роботи					
	Робота на семінарських заняттях					
	Модульний контроль					
	Разом					
	Максимально можлива кількість балів					
	Розрахунок коефіцієнта:					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Карта самостійної роботи аспірантів денної форми навчання

№ з/п	Тема	Завдання	Кількість годин	Кількість балів
Тема 1.	Тенденції, пріоритети й проблеми сучасного виховання в Україні у контексті викликів сьогодення	Проаналізувати корпоративні документи Київського столичного університету імені Бориса Грінченка у контексті їх виховного потенціалу.		
Тема 2,3.	Методологічні засади сучасного виховання Наукови апарат теорії і методики виховання.	1.Скласти схему виховних парадигм і та підходів суголосно рівням методології		
Тема 4.	Виховна компетентність сучасного вчителя ЗСО і викладача ЗВО. Рефлексія власних професійно-особистісних якостей.	1.Підготувати самоопис професійно особистісних якостей. 2. Виокремити якості, які сприяють ефективній професіоналізації та якості, я перешкоджають їй.		
Тема 5	Огляд проблематики сучасних дисертаційних робіт зі спеціальності 011 (вибірковий блок «Теорія і методика виховання»).	Підготувати огляд двох дисертацій з сучасних проблем виховання		
Тема 6	Вікові особливості учнів та студентів як суб'єктів виховання в закладах освіти різних рівнів	Представити в табличному вигляді схему вікових особливостей учнів і студентів як суб'єктів виховання за усталеними критеріями вікового розвитку (соціальна ситуація розвитку, новоутворення й провідна діяльність як чинники виховання.)		
Тема 7	Сучасні інноваційні технології виховання	Розробити 2 виховні технології		

Тема 8	Концептуальна модель виховання в сучасному заклад освіти.	Розробити в схематичному форматі модель виховної технології		
Разом				

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Пунктуальність у виконанні роботи	1
2.	Актуальність, відповідність меті й завданням	2
3.	Обґрунтованість й логічність презентації	2

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі комп'ютерного тестування, що охоплює 25 питань, а саме: аналіз, синтез, використання методологічних знань, технологій та інструментів, оцінювання, розуміння.

Тривалість проведення модульного контролю: 60 хв. на кожного студента.

Максимальна кількість балів: від 0 до 25 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульного контролю наведено у таблиці.

Кількість балів	Критерії оцінювання
23-25 балів	Аспірант проявив глибокі систематичні знання даної теми, навів приклади, на переважну більшість питань дав правильну відповідь, допущені помилки є незначними.
19-22	Аспірант визначає структуру відповіді, допускає незначні помилки, що не впливають на загальний результат відповіді.
15-18	Аспірант орієнтується в питанні, проте не чітко формує структуру відповіді, допускає помилки, що порушують правильність відповіді.
10-14	Відповідь поверхнева, не змістовна.
7-9	Аспірант не володіє змістом матеріалу, відповідь фрагментарна.
1-6	Аспірант не орієнтується в зазначеному питанні.

6.4. Форми проведення підсумкового контролю та критерії оцінювання

Вивчення навчальної дисципліни закінчується заліком.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – загалом достатній рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота – 80 год., модульний контроль – 8 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		
Назва модуля	Теоретико-методологічні засади сучасного виховання.				Методичні засади сучасного виховання		
Кількість балів за модуль	бали				бали		
Теми лекцій	Тенденції, пріоритети й проблеми сучасного виховання в Україні у контексті викликів сьогодення.	Методологічні засади сучасного виховання. Науковий апарат теорії і методики виховання.	Виховна компетентність сучасного вчителя ЗСО і викладача ЗВО: сутність і структура. Рефлексія власних професійно-особистісних якостей.	Огляд проблематик и сучасних дисертаційних робіт зі спеціальності 011 (вибірковий блок «Теорія і методика виховання»)	Вікові особливості учнів та студентів як суб'єктів виховання в закладах освіти різних рівнів	Сучасні інноваційні технології виховання	Концептуальна модель виховання в сучасному закладі освіти
Теми семінарських занять	Нормативно-правовий супровід сучасного виховання у державному та корпоративному вимірах	Теоретико-методологічні засади сучасного виховання	Сутність і структура виховної компетентності вчителя ЗСО і викладача ЗВО.	Презентація проблеми власної дисертаційної роботи.	Аналіз власної дисертації у контексті вікових особливостей суб'єкта дослідження.	Проектування виховних технологій і різної спрямованості.	Обґрунтування й розробка моделі досліджуваного в дисертаційній роботі предмета
Самостійна робота	20 балів				15 балів		
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1,2 50 балів				Модульна контрольна робота 3,4 50 балів		
семестровий контроль	Залік						

Рекомендовані джерела

Основні джерела:

1. Башкір О. І. Теорія виховання : навч.-метод. посіб. / О. І. Башкір ; ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – Харків : [Мітра], 2016. – 96 с
2. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 1 Особистісно- орієнтований підхід: науково-практичні засади. — К.: Либідь, 2003. — 359 с.
3. Бех І.Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно- орієнтований підхід: науково-практичні засади. — К.: Либідь, 2003. — 344 с.
4. Енциклопедія освіти / [Акад. пед. над України; головний ред. В.Г.Кремень]. — К.: Юрінком Інтер, 2008. — 1040 с. — С. 734-735.
5. Хриков Є.М. Методологія педагогічного дослідження: монографія: Монографія /Є.М.Хриков. — Х.: 2018. — с.
6. Стельмах Н.В. Теорія та методика виховання дітей / Н. В. Стельмах. — Миколаїв: Іліон, 2018. — 265 с.

Додаткові джерела:

1. Закон України "Про вищу освіту" // Голос України. – 2014. –6 серпня. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-vii>
2. Енциклопедія освіти (2021.) Національна академія педагогічних наук України; [гол. ред. В.Г. Кремень; заст. гол. ред. В. І. Луговий, О. М. Топузов; відп. наук. секр. С. О. Сисоєва]; 2-ге вид., допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 1144 с.
3. Желанова В.В. (2021) Впровадження стратегії міждисциплінарності у сучасній вищій освіті. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна педагогіка». 2021. 1 (48). С.477–480.
4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
5. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, Наказ № 520 (2021) (України). https://osvita.ua/legislation/Vishya_osvita/82566/
6. Шквир О. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Хмельницький: ХГПА, 2020. 94 с.